

Menselijke perspectieven

In zekere zin is Galerie Hoogenbosch uitgestorven. In de groepstentoonstelling *Weggelaten* is namelijk zowat geen mens te bekennen.

Grytsje Klijnstra

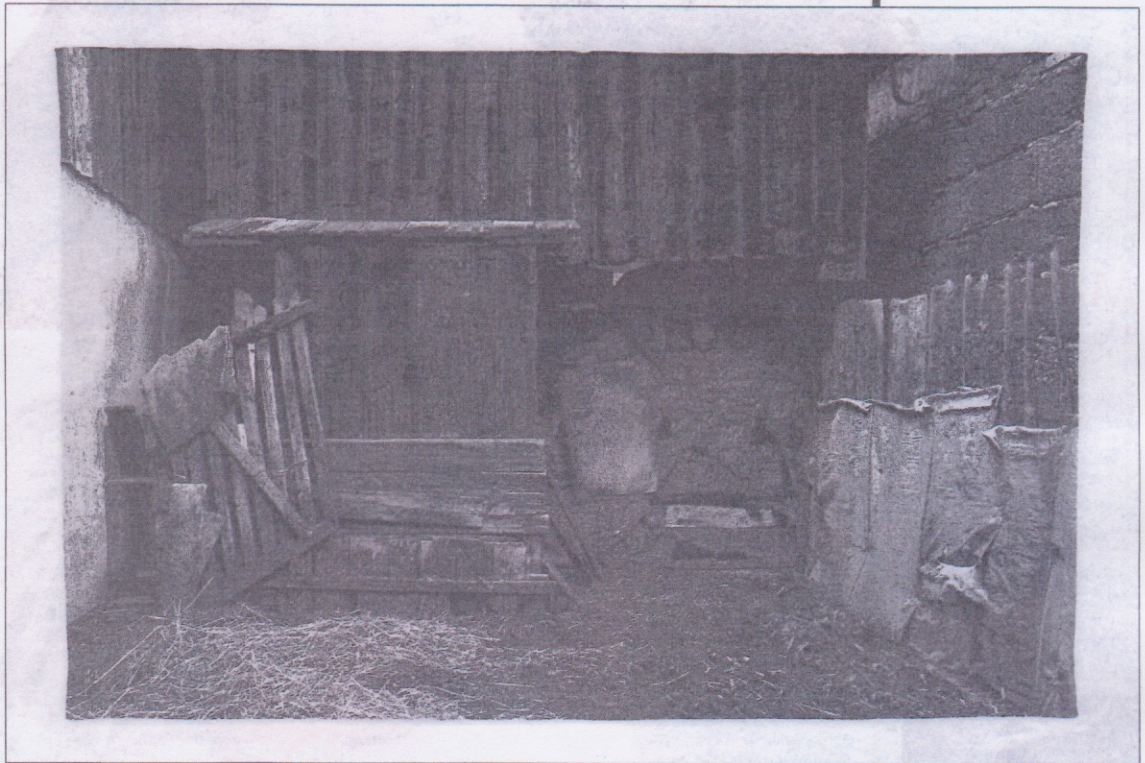
Kunstenaar Jan Radersma stelde met het uitgangspunt 'weggelaten' een sterke groepstentoonstelling samen, met het landschap als gemeene deler. Hier bevinden we ons in onontgonnen gebied, stelt de inleidende tekst. Door het ontbreken van de mens als maat is onze geest vrij om nieuwe betekenis te geven. Hier wordt iets uitgedrukt 'wat in de zichtbare wereld niet direct naar voren komt'. Kortom: we bevinden ons in het rijk der gevoelens.

Hoe dat eruit kan zien, blijkt onder andere bij Ageeth Boermans. Zij schildert zich al zoekend een weg terug naar haar herinneringen. Letterlijk, in Boermans' geval. We zien zes verschillende autowegen, gezien vanachter het autostuur. Vegerig en vlug kwastte ze de uitzichten in mat acryl op doek, details achterwege gelaten. Wat overblijft zijn snelle sfeerschetsen: een rijtje windmolens onder een grijze lucht, een brandende hemel boven een donkere vlakte, een geelverlichte tunnel. Maar net als de herinnering zelf blijft ook haar werk wat vluchtig en vrijblijvend.

Marije Bouman vertolkt op doek, paneel en papier de kwetsbaarheid van de natuur. In kenmerkende ijle composities van butsen, krassen en scheuren laat ze water, licht en lucht in elkaar overvloeien. Het zijn aantrekkelijke werken, zeker wanneer ze uitgaat van zacht moerbeipapier. Het absorberende materiaal doet alle contouren vervagen. Die wolligheid brengt ze in balans met harde houtskool en soms een frêle inktlijntje. Die broze kwaliteit valt in haar andere werk echter weg. Ondanks de melkachtige verflagen, worden de vormen hier lomper en de landschappen harder, waarmee ook een deel van de mystiek verdampst.

Een uitstekende tegenhanger is echter het duistere werk van curator Jan Radersma. Het gaat gepaard met een poëtisch, maar werkelijk onbegrijpelijk tekstje van kunsthistoricus Pieter Siebers, maar dat mag de pret niet drukken. Op weergaloze wijze schept Radersma ruwe vergezichten, verkerend op de grens tussen fantasie en werkelijkheid, waar de kijker lekker in kan rondwalen.

Radersma schildert zijn schemergebieden in aardse tinten, de voorstelling bewust onscherp gelaten.

Frans Beerens - Varkenskot

Jan Radersma - Meer

Op stevige basiscomposities met selt hij borstelige landen, de aarde kleverig als pek en wateren zacht als hertenleer. Versleten landschappen, waarin het oog de details als vanzelf weer aanvult. Teruggetrokken en onpeilbare plekken, die de kijker aangenaam opslokken.

Het werk van Jessica Knoot heeft eenzelfde effect, hetzij wat lichtvoetiger. Zij maakt snelle landschapjes met ei-tempera die allereerst wat nonchalant aandoen. Achter die vlotheid schuilt echter een bedachtzaam schilder, zo blijkt. Penseelhaartjes blijken windvlagen, uitvloeiers vegetatie en houtlijnen rimpelingen in wind en water. Met minimale middelen creëert ze uiterst behendig haar slenken, luchtstromen, mist en regen. Titels als *Onweer op zee* geven het eerste zetje, vervolgens doet het hoofd de rest.

Bij Marianne van Hest blijft er minder te raden over. Ze richt zich op de veranderlijke wateren van de

Brabantse vennen en toont ons via deze spiegel de verwrongen lijnen van takken en gebladerte. Hoewel vaardig geschilderd, weet het echter niet werkelijk te prikkelen.

Ook het werk van Jan Roos is hier opmerkelijk anders. In kenmerkende expressieve zwarte lijnen vangt hij de pieren en havens rondom Harlingen, meestal slordig omgeven door smerige witte, grijzen en blauwen. Zijn ruwe werk steekt stekelig en industrieel af bij de andere exposanten, maar geeft de expositie wél het scherpe randje dat nodig was.

Maar het meest opvallend is misschien een gewezen tapijt van Frans Beerens. Die fotografeert het pre-industriële Europa, op jacht naar charmante vervallen plekken. Hij vertaalde de, in zijn optiek, nostalgische romantiek van een Slowaaks varkenskot naar een monumentale gewezen zwart-witafbeelding. Het weefwerk is voortreffelijk en zorgvuldig uitge-

Jessica Knoot - Loos

voerd, de stofuitdrukking prachtig vertolkt in kleur en garensort. De wonderlijke samenkomst wringt, maar op een aangename manier: een waardeloos, stinkend varkenskot en een kostbaar, aalbaar handwerk tegelijk.

Hekkensluiser is Jan Swart. Zijn begeleidende tekstje, opgehaakt als een gedicht ('En dat materiaal is belangrijk / Van daaruit ontstaat het beeld / Door aanbrengen en weglaten van inkt'), is een dooddoener die zijn strakke, geometrisch-abstracte beelden geen recht doet. Uit zijn vettig glanzende composities van zwarte lijnen en vlakken spreekt liefde en aandacht. Opmerkelijk daarom, dat het watermerk van de papiersoort zich op een van de werken dwars door de compositie dringt.

Zo is de mens in deze tentoonstelling toch volop aanwezig. Zodra er een kwast aan te pas komt, steekt ook de maker de kop op. Zodra er een horizon is, is de kijker weer de maat. Onontgonnen of niet, het doet echter in het geheel niet af aan een stevige tentoonstelling, die ook zonder in- of begeleidende tekst prima overeind blijft. Want aan schoonheid hoeft je soms geen woorden vuil te maken.

Marije Bouman - Grensgebieden